

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 14-də Füzuli-Şuava avtomobil yolunun 27-ci kilometrində Füzuli-Şuava yolunun, həmçinin Füzuli rayonunda hava limanının təməlini qoyub.

Sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Azərbaycani azad edilən mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində olublar.

Füzuli-Şuava yolunun yeni işlənmiş layihəsinə körpü və tunellərin inşası daxildir. Yəni, çətin relyefə malik olan Şəzilə, Şəzilərdə dolama yollarının yerinə körpü və tunellərin tikintisi nəzərdə tutulur. Yeni yol Füzuli hava limanı ilə əlaqəndiriləcək və bu yoldan Şuşa bulağına yeni yol çəkiləcək.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım yolun təməlini qoydular.

Sonra Prezident İlham Əliyev Füzuli rayonunda beynəlxalq hava limanının təməlini qoydu.

Uçuş-enmə zolağının uzunluğu 2800 metr olacaq hava limanı beynəlxalq standartlara uyğun infrastrukturla təchiz ediləcək. Burada təyyarələrin qəbulu və yola salınması, səmərəli istirahət üçün hər cür şərait yaradılacaq.

Prezident İlham Əliyev dedi:

- Bu gün yanvarın 14-də Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının təməli qoyuldu. Məni hava limanının tikintisi ilə bağlı Azərbaycan xalqına məlumat vermişdim. Bu, azad edilmiş bölgələrimizin inkişafı üçün çox önəmli bir layihədir. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı bu istifadəyə verilməlidir. Hər halda uçuş-enmə zolağı bu istifadəyə verilməlidir. Hava limanının binası isə ola bilər bu il, ola bilər gələcəkdə istifadəyə veriləcək. Bu hava limanının şəsməqsədi xarici qonaqların Şuşaya gətirilməsinə təmin etməkdir. Çünki buradan Şuşaya olan məsafə o qədər də böyük deyil. Nəzərə alsaq ki, bu gün Füzuli-Şuava dördzolaqlı və bəzi yerlərdə altızolaqlı yeni avtomobil yolunun təməli qoyulub, xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına gələrkən, çox rahat və qəsa müddətdə şəhərdə Şuşa şəhərinə gedəcək.

Şuşa şəhəri mənim təşəbbüsüm Azərbaycan mədəniyyət paytaxtı elan edildikdən Şuşa şəhərinin bərpa və tarixi simalarının özünü qaytarılmasına istiqamətdə işlərə start verildi. Bütövlükdə müharibədən əvvəlki vaxt keçib, ancaq böyük quruculuq işlərinə start verildi. Azad edilmiş torpaqlarımızda ikinci beynəlxalq hava limanı Kəlbəcər və Şəlaç rayonları arasında Şəzilədə inşa ediləcək. Şəndi yer seçilir və beləliklə, iki beynəlxalq hava limanının tikintisi yaxın zamanlarda təmin ediləcəkdir.

Böyük qaydada Şuşanın bütün işləri start verildi. Mənim, necə ki, düşməni qəsa müddətdə şəhərdə torpaqlarımızdan qovduq, əvvəlki 44 gün ərzində, Şuşa bizim tarixi dədə-baba torpağımız olan Qarabağda qəsa müddətdə bərpa edəcəyik.

Qarabağ Azərbaycandır!

XXX

Daha sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Şuşa şəhərinə yola düşdülər.

Füzuli-Şuava yolunun Xocavənd rayonunun Böyük Tağlar kəndində Şəzilədə keçən hissəsində dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Leyla xatirə şəkli çəkdirdilər.

Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali-Bağ Komandanı İlham Əliyev, uşaqların rind, uçuşlu bayrağımız qaldırıldı.

Sonra dövlətimizin başçısı hərbiçiləri görüşdü və çox şey etdi.

Prezident İlham Əliyevin çox şeyi

– “Zəfər” hərbiçiləri noyabrın 8-i xalqımız tarixində bədi qalacaq. Noyabrın 8-də qədim uşaqlarımızı dönməndən azad edərək Azərbaycan parlaq qələbə qazandı. Uşağın işdən azad edilməsi böyük qəhrmanlıq, peşəkariyyət, milli ruh tələb edirdi. Azərbaycan hərbiçiləri bütün bu ülvə xüsusiyyətləri nümayiş etdirmişdir.

Mən uşağa qələbə yolu ilə gəlmişəm. O yol indi açılıbdır, yol yox idi. Dağlardan, meşələrdən, dərələrdən keçərək, onlarla kilometr məsafəni qət edərək qəhrman Azərbaycan hərbiçiləri yol boyunca kəndləri, qəsəbələri dönməndən azad edib, uşaqların yaxınlaşdırıb, Dağaltı kəndini azad edib və ondan sonra uşağın işdən azad edib.

“Mən ki, uşağın liyyəti, aparıcı beynəlxalq hərbi məktəblərin dərsləri, salınacaq. Artıq mən də mülumat var ki, inkiqaf etmiş bir çox ölkənin mütəxəssisləri 44 günlük Vətən müharibəsinin hər bir gününü təhlil edirlər. Çünki 44 günlük müharibənin hər bir günü qələbə, zəfər günüdür. Uşağın işdən azad edilməsi dönməndə vurulan ən böyük zərbə idi. Çünki dönməndə hesab edirdi ki, uşağın azad etmək mümkün deyil və yəqin ki, müəyyən dərəcədə haqlı idi. Çünki Pənahli xan bu uşaqları elə salmışdır ki, hər tərəfdən sıldırım qayalar və təbələləndirən uşağın mühafizə edir. 1991-1992-ci ilin may ayında o vaxt Azərbaycanın hərbi rəhbərliyinin və hakimiyyətin uşunda mübarizə aparın (AXC-Müsavat) cütlüyünün xeyranətinə təşəbbüs uşağın işdən azad edilməsi. O vaxt ermənilər öz dərnaqarası, mənliyyətinə bir addım vermədikləri – dağlarda toy. Halbuki heç mənliyyət də keçirilməmişdir. Uşaqların boğaldılmı, o vaxt müdafiə naziri demişdi ki, uşağın getsi, başa məğulluq çaxacaq, qorxaqcasına uşadan qaçmışdır. Ondan sonra isə ermənilər gəyib uşağın liyyət haqqında fəsanlı uyduşmuşdular – dağlarda toy. İndi biz onlara elə toy tutmuşuq ki, onlar bu dərəcə bədi yadda saxlayacaqlar. Qəhrman Azərbaycan övladları, mükəmməl hərbi mənliyyət keçərək cəsarət, rəadət, qəhrmanlıq, güc, milli ruh nümayiş etdirərək uşağın işdən azad edilməsi və uzun fasilədən sonra noyabrın 8-də uşada Azərbaycan bayrağı qaldırılmışdır.

Bəlkə də möhtəməl Dövlət Bayrağı Meydanı açılarda mən çox şey edərək demişdim ki, gün gələcək və Azərbaycan bayrağı işdən azad edilməsi torpaqlarda, o cümlədən uşada qaldırılacaq. Bax, bu gün gəldi. Xatırlayram, erməni separatçı rejiminin bəzi dərnaqarası nümayəndələri o vaxt demişdilər ki, ancaq bir halda Azərbaycan bayrağı uşada qaldırılacaq, o da gərək Azərbaycan “Dağlıq Qarabağ respublikası”nın təsis və Azərbaycan Dağlıq Qarabağda öz səfirliyini açsa. Görün, nə qədər iyrənc, nə qədər təbəbüllü ifadələr işlənilib. İndi siçan kimi oturlar, dillərini qoyublar qarşılarına. Bir kəlmə də söz deyər bilmirlər. Biz buraya qalib kimi gəlmişik, bayrağı da qaldırmışyıq, azad edilməsi bütün torpaqlarda Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Döyü-döyü gəlmişik. Heç kim bu torpaqlar bizə elə-bel verməyib. Heç bir danışmalar heç bir həmişəlik malik deyildi. Biz gördük ki, ancaq öz gücümüzə öz torpaqlarımız azad etməliyik və bunu etdik. Bütün dünyaya gücümüzü sübut etdik, göstərdik, dönməndə başa düşdük. Dönməndə mən cəbur etdik ki, qabaqda diz çöksün, kapitulyasiya aktına imza atsın. Belə də oldu və alçaldı. Kapitulyasiya aktı tarixdə bədi qalacaq. Bütün dünya bizim qələbəmizdən danışır. Bütün dünyanın aparıcı media orqanları Azərbaycanın parlaq qələbəsi haqqında yazırlar, reportajlar hazırlayırlar. İndi analitik məqalələr dərc edilir, kitablar da yazılacaq.

Bizim anı Ordumuzun 44 günlük müharibəsi XXI əsrin müharibəsidir. Biz bu müharibəyə hazırlaşmışdıq və bunu gizlətmirdik. Mən dəfələrlə demişdim ki, o cümlədən hərbiçiləri görüşlərimdə, çoxsaylı görüşlərimdə, gərdənməndə torpaqlarımızdan öz xoşu ilə çox məsələ, mən cəbur edəcəyik onlar, qovacaq torpaqlarımızdan gücəməli öz rolunu oynayacaqdır və belə də oldu, 44 günlük müharibənin hər bir günü zəfər günü idi. Hər gün biz qabağa gedirdik. Bir gün belə geri addım atmadıq. Bu, müharibədir. Çox nadir hallarda müəhdid edilən bir mənəzdir. Müharibədir. Hücumlar olur, geri çəkilmə olur, maneəvər olur, biz isə hər gün qabağa gedirdik. Hər həftə onlarla yəyən mənəzini işdən azad edirdik. Nəticədə dönməndə sarsıdıcı zərbələr endirərək 300-dən çox yəyən

mənim nətiqəsinə vətənanı azad etdik. Onlar təmcbur etdik və cəmi 20 gün rəzində Axdam, Laçın və Kəlbəcər rayonlarından qoşunları nə cəxardılar, rədd oldular bizim torpaqlarımızdan və biz qayıtmıyıq. Mühərib bəsləyən gündən mən deyirdim ki, rədd olun bizim torpaqlarımızdan, dərhal öhdəlik götürün. Özü də demi-dim ki, bu öhdəliyi Ermənistan rəhbərliyi götürməlidir, deməkdir, tarix verməlidir ki, filan tarixdə mən torpaqlardan cəxəram, mən də mühəribni dayandıraram. Kəst-qırdı, sona qədər gedəcəyik. Bütün təzyiqləri, bütün telefon zənglərini, bütün təhdidləri baxmayaraq, dedim ki, sona qədər gedəcəyik, düymən torpaqlarımızdan qovacaq. Etdik də, getdik də, qovqovduq da və düymən təmcbur olub noyabrın 10-da kapitulyasiya aktını imzaladı və beləliklə mühəribi son qoyuldu.

Bu mühəribi bizim tariximizdə bədiyə ayacaq. Bu mühəribi biz təhdidrimizin canı, qanı, bahasına, hərbiçilrimizin ücəti hesabına qazanmıyıq. Allah bütün təhdidrimizi rəhmət eləsin! Allah onları yaxınlarına sibir versin! Bütün təhdid ailələri dövlət tərəfindən qayıt il təhat olunub. Bütün təhdid ailələrini dövlət tərəfindən mənəzillər, evlər veriləcəkdir. Artıq bu ildən bəsləyaraq göstəriş verildi. Təhdid ailələri üçün müavinət 300 manatdan 500 manata qaldırıldı və daimi ailələri diqqət mərkəzində olacaqlar. Birinci Qarabağ mühəribində hətəlak olmuş 9 min təhdidin ailəsinə dövlət artıq mənəzillər, evlər verməkdir. Yaralı hərbiçilrimiz dövlət tərəfindən qayıt il təhat olunub. Əlil olmuş hərbiçilrimizin reabilitasiyasına onları müasir protezlərlə təmin edilməsi məsələsi öz həllini tapacaq. Mühəribdə qəhrmanlıq göstərmiş minlərlə hərbiçin mənəzillər, yüksək orden və medallarla təltif edilib. "Vətən Mühəribi Siyasi Ordeni", Azərbaycanın əlili hərbi ordenidir. "Zəfər" ordeni, "Qarabağ" ordeni. Bütün bu ordenlərin adları nə mən özüm təklif etmişəm. Qəsbəllərimizin, təhəllərimizin azad edilməsi iğdər fərqlənmi hərbiçiləri o rayonların adları nə də dəyən medalları verilib. Ordumuz vətəna qədər qəlib, yolu ilə, ıruurla gedərək Cəbrayıl, Füzuli, Xocavənd rayonlarını, Şuşqovun, Hadrut qəsbəllərini, Murovdas silsiləsinə, Laçın rayonunun cənub hissəsinə, Qubadlı, Zəngilan rayonlarını azad edib və noyabrın 8-də vətəni təhəllərini azad edib. Noyabrın 9-da düymən təslim olub, a bayraq qaldırıldı, diz çöküb və öz məhlubiyyəti tətiraf edib.

Biz qalib xalqıq. Mən vətəna son dəfə 39 il bundan vətəli gəlmişəm. 39 il bundan vətəli iki dəfə gəlmişəm və birinci dəfə yanvarın 14-də gəlmişəm. Bax, bu gün, yanvarın 14-də yenə də buradayıq. Bu dəfə müzəffər Azərbaycan Ordusunun, qalib Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanı kimi gəlmişəm. Düymənin belini qəran Ordunun Ali Baş Komandanı kimi gəlmişəm və burada müqəddəs bayrağın altında, qəhrman hərbiçilərin önündə deyirəm ki, biz bu torpaqlarda bədiyə ayacağıq. Biz vətəni və dədədlimi bütün bəqələri və kəndlərimizi bərpə edəcəyik. Dədədlimi bütün tarixi abidələri bərpə edəcəyik. Ermənistan saxtakarlıq edərək bütün dünyaya vətə haqqında uydurmalar çatdırırdı ki, guya vətə onları nə qədim təhəridir. Pənahəli xan nə saldın təhər necə erməni təhəri ola bilər! Axı bu, yaxın tarixin iğidir, hadisəridir. Qərlər onlar bu təhəri öz təhəri hesab edirdilər, nə üçün belə bərbad vəziyyəti qoydular, nə üçün bütün binaları dədətdilər. Görün, nə gündədir bu təhər! Də üstə də qalmaq bə 30 il rəzində, ancaq əzliəri üçün villalar tikdiriblər, əzliəri üçün tərait yaradblar.

Biz bu təhəri bərpə edəcəyik. Mənim göstərişimlə böyük bir qrup ezam edildi, bütün təhlil aparıldı. Düymənin mənim ilk dəfə olaraq məruzə edildi, artıq müvafiq göstərişlər verilibdir. Yaxın zamanlarda biz vətəni bərpəsinə planlı təkildə təmin edəcəyik. Əlbəttə ki, bundan sonra biz vətəni göz bəbəyi kimi qorumalıyıq. Bizim hərbiçilrimiz, bizim qəhrman övladları məz vətəni qoruyacaqlar ki, düymən heç bu tərəfə baxmağa özündə cəsarət tapmasın. Mənim demişəm ki, qərlər kimsə Ermənistanı revanə haqqında düünürsə, o bizim dəmir yumruğumuzu bir daha görəcəkdir. Bu dəmir yumruq onları nə belini qərdə, onları nə bəzən təzdi. Qərlər bizə qarşı hərs hansı bir təxribat tərdilərsə, cavabımız çox sər olacaq, çox pəman olacaqlar və yenə də ac məhlubiyyətlə üzliyyəclər. Heç kim bizim qabaqda dura bilməz. Bundan sonra həmi belə olacaq. Azərbaycan Ordusu, xüsusi təyinatlılar, bizim qəhrman övladları məz, hərbi birləşmələrin döyücləri vətəni azad edilməli bütün torpaqları göz bəbəyi kimi qorumalıdır. Qərlər ki, düymən bir daha belə cəhd etməsin. Cəhd edərsə, axır lap pis olacaq.

Noyabrın 8-də təhdilərlə xiyabanda Azərbaycan xalqına vətəni azad edilməsi müjdəsini verərək nə cəxəmmənin sonunda demi-dim: ziz vətə, sən azadsan! ziz vətə, biz qayıtmıyıq! ziz vətə, biz sənə dirçəldəcəyik! Bu gün eyni sözləri təkrarlayaram. Vətə bizimdir! Qarabağ Azərbaycanıdır!

XXX

Hərbiçiləri xəti təkli cəkdirildi.

Pr Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva, uşaqlarını rindəki Saadət m?scidini ziyarət etdilər.

Dövlətimizin başçısı m?scidə "Qurani-?rif" hədiyyə etdi.

Prezident İlham Əliyev dedi:

-Saadət m?scidini ziyarət etdik, dualar m?zə etdik, Məkkədə nə qədər tirilmiş "Qurani-?rif" Saadət m?scidinə hədiyyə etdim. Sonra Aşağı Gövhərağa, Yuxarı Gövhərağa m?scidlərində olacaqdır. Oraya da müqəddəs Məkkədə nə qədər tirdiyim "Qurani-?rif"i baxmaq layicədir. Düymən bizim azad edilmiş torpaqlardakı dini abidələrimizi itə al dövründə m?hv edib, 67 m?scidi dağda bəyaxud da ki, belə yararsız vəziyyətdə salıb. Uşaqlarından azad olundandan sonra bizim vətəndaşlar gəzdirib, m?scidi təmizləyib və müəyyən təmir işlərini görüblər. Ancaq, belə ki, m?scidin təsisi təmiri bundan sonra aparılacaq, bütün müvafiq göstərişlər verilib, Heydər Əliyev Fondu bu missiyanı öz üzərinə götürüb. Mehriban xanım bu barədə açıqlama verib və biz bütün tarixi-dini abidələrimizi bərpa edəcəyik.

Bildirməliyə ki, ziyarət etdiyim Adəm cümə m?scidinin təsisi təmiri və bərpa işləri start verildi. Artıq müstəxsislər oraya ezam edildi və yaxın zamanlarda təmir işləri başlanacaq. Eyni zamanda, uşaqlarının m?scidlərində bərpa ediləcək Məzarın dağda olması düymənin islamofob xislətini göstərir. Ermənistan daim çalışır ki, müsəlman ölkələrini ilə münasib tələf qursun, bəzi ölkələrini münasib tələf inkişaf etdirdi, özünü sanki müsəlman xalqlarına münasib tələf yəni bir ölkə kimi qələmə versin. Həmişə yalandır. Gəz buna kimsə bu gün qədərinin bəşəriyyətə gətirdiyi uşaqlar, Adəmə, Füzuliyə, Cəbrayıl, bizim azad edilmiş digər torpaqlara, görsün ki, Ermənistan rəhbərliyi nə günə salıb müsəlman m?scidlərini. Hər bir müsəlman üçün müqəddəs olan məbədlərimizi nə günə salıb. Dağda bəyaxud, təhqir edib, donuz saxlayıb, inək saxlayıb, m?scidlərimizin üzərində təhqiramiz ifadələr yazdırıb. Belə bir ölkə müsəlman ölkələrini ilə dost ola bilərmi? Belə ki, yox. Mən bunu dəfələrlə bütün beynəlxalq kürsülərdə bəyan etdim, müsəlman ölkələrinin liderlərini müraciət edərkən mən ikitərəfli formatda, həm çoxtərəfli görüşlərə snasında, beynəlxalq tədbirlərdə deyirdim ki, Ermənistan müsəlman ölkələrini üçün dost ola bilməz, m?scidləri bu günə qoyan ölkə müsəlman ölkələrini ilə dost ola bilməz. Bu, riyakardır və Ermənistanın dost ölkə kimi qəbul etməkdə riyakardır, Allahsəziyə. Bunu dağdanla müsəlman ölkələrinin liderləri necə dost ola bilər? Cavab versinlər buna. Mənə yox, öz xalqlarına cavab versinlər. M?scidləri dağdan, oraya inək salan müsəlman ölkələrini ilə dost ola bilər? Qoy, onlar nə xalqlar buna cavab versinlər.

Biz bütün dinlərin məbədlərini qoruyuruq və qoruyacağıq. Həç kimdə übhə olmasın. Artıq bunu müstəqillik tarixində göstərib, müstəqillikdə nə vətəni tarixdə göstərib. Bütün dinlərin abidələri bizdə qorunur – kilsələr, sinagqlar, o cümlədən erməni kilsəsi Bakıda nə m?rkəzində dövlət tərəfindən qorunur, təmir edilib. Onlar nə ediblər? Mən Zəngilanda olarkən dağda m?rkəz, divarlar qalmı m?scidin önündəki çuxurda Azərbaycan xalqına müraciət edərkən dedim onlar nə ediblər, beynəlxalq təkilatlara müraciət edərkən dedim ki, gəl baxın, hesabat burda hazırlayın, öz kabinətinizdə yox. Ermənistan rəhbərliyinin və onun havadarların yalan məlumatlarına inanmayın, gəl öz gözünüzü açın, baxın nə günə salıblar bizim m?scidlərimizi. Sadəcə olaraq, onlar görüntü yaratmaq üçün Yuxarı Gövhərağa m?scidini guya bir xarici işlə birlikdə təmir etdiriblər. Bu təmir bizə lazımdır deyil. Bu təmir riyakardır və m?zidir, sadəcə olaraq, görüntü yaratmaqdır ki, guya Ermənistan rəhbərliyi m?scidləri təmir etdirir. Fəsuslar olsun ki, bir ölkənin işləri bu çirkin m?rkəzə onlarla işlərik olub. Belə ki, Yuxarı Gövhərağa m?scidinin təmiri qəbul edilməzdir. Çünki bizim icazəmiz olmadan, qanunsuz olaraq torpaqlar m?zakə ilə, orada aylarla oturub Ermənistanın kriminal xunta rejimi ilə işlərik olub bu m?scidi guya təmir ediblər. Biz belə təmir lazımdır deyil və heç kimi aldatmasın, heç kim bu yalana uymasın. Biz bütün m?scidlərimizi yenidən təmir edəcəyik, yenidən bərpa edəcəyik və bütün dünya görməlidir ki, mən fərqli düymənin bizim müqəddəs məbədlərimizi nə günə salıb.

Uşaqlarından azad olundandan sonra uşaqların bütün tarixi binaların bərpa edilməsi prosesini start verilib.

?u?u?an?erm?nil??dirm?c?hdl?rin?son qoyulub. Otuz il onlar çal???rd?lar ki, ?u?an?erm?nil??dirlər?r, nail ola bilm?dil?r. Bu, onlar üçün yad ??h?rdir, öz ??h?ri saysayd?lar, bu gün? qoymazd?lar. ?u?an?n ?sl sahibl?ri qayd?b, biz qay?tm???q. ?u?a bizimdir! Qaraba? Az?rbaycand?r!

XXX

Dövl?timizin ba?ç?s?, birinci xan?m v? q?zlar? Leyla. ?u?adək? A?a?? Gövh?ra?a v? Yuxar? Gövh?ra?a m?scidl?rini d? ziyar?t etdil?r.

XXX

Erm?Erm?nistan?n Az?rbaycan torpaqlar?n?u ol cüml?d?nə?u?an?ali??al?etm?sicn?tic?sind?tarixi?m?d?ni atabid?l?rimiz da??d?l?b, vev muzeyl?ri qar?t?edilib. Onlar?n aras?nda Xur?idbanu Nat?van?n, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün ?u?adək?büstl?ri d?var. Güll?l?nmi?bu büstl?erm?ni vandalizminin ?ahidl?ridir. Prezident ?lham ?liyev ç?x??lar?n?n birind? demi?di ki, ?razi bütövlüyümüz b?rpa edil?nd?n sonra Bülbülün, Nat?van?n, Üzeyir Hacıbəylinin büstl?büstl?ri yen?d?u?ada qoyulacaq. Dövl?timizin ba?ç?s?n?n bu sözl?ri art?q?real??a çevrilib. H?min dahi ??xsiyy?t?rin büstl?ri ?u?ada yenid?n ?vv?iki yerl?rin? qoyulub.

Bununla ba?l? keçiril?n t?dbird? ç?x?? ed?n Prezident ?lham ?liyev dedi:

-Bu gü-Bu günə?u?aya g?l?rk?n 30 il? yax?n Bak?da??nc?s?n?t?Muzeyinin h?y?tind? saxlan?lan dahi ???xsiyy?t?rimizin Xur?idbanu Nat?van?n, Üzeyir Hacıbəylinin v? Bülbülün büstl?rinin g?tirmis?m. Bu yerd? ?u?a M?d?niyy?t M?rk?zi, M?d?niyy?t Evi yerl??irdi v? Üzeyir b?yin, Bülbülün büstl?ri m?hz bu yerd? qoyulmu?du. M?nfur dü?m?n ?u?a M?d?niyy?t Evinin da??d?b v? dahi ??xsiyy?t?rimizin büstl?rini güll?baran edib.

Xur?idbanu Nat?van?n büstünü Heyd?r ?liyev özü ??xs?n açm??d?r, 1982-ci ilin yay aylar?nda M?n d?o vaxt atar atamla birlikd? burada idim. Bax, buradan bir q?d?ral? bir yerd? Xur?idbanu Nat?van?n büstü qoyulmu?du. Erm?Erm?nil?r dahi ??xsiyy?t?rimizin büstl?rinin t?hqir ed?nd?n sonra onlar?b?ridib satmaq, pul ?ld?etm?k üçün Erm?nistana aparm??d?lar. Görün n? q?d?r alçaq keyfiyy?tli insan olmal?sən ki, tarixi ??xsiyy?t?rin xatir?büstl?rini güll?il?vurasan, t?hqir ed?s?n sonra apar?b bunu ?ritm?k ist?y?s?n. O vaxt Polad Bülbülo?lu bundan x?b?r tutmu?v? ?ulu önd?r Heyd?r ?liyev?müraci?t etmi?di. Görülmü? t?dbirl?r n?tic?sind? bu büstl?r erm?nil?rd?n al?nd?? Onu da aç?qq?dem?liy?m, pulla al?nd?. Satd?lar onlar Nec?ki, h?r?eyi sat?blar ömrü boyu. Büstl?ri d?biz pulla alm???q. O vaxt g?tizdirdik v? onlar ?nc?s?n?t Muzeyinin h?y?tind? yerl??dirildi.

Sonra müxt?lif vaxtlarda b?zi insanlar m?n?müraci?t etmi?dil?r ki b?lk? bu büstl?ri Bak?n?n h?r hans? bir yerind? qoyacaq, orada olsun. Dedim ki, yox. Onlar?biz ancaq ?u?an? dü?m?nd?n azad ed?nd?n sonra g?tirib öz yerl?rind? qoyaca??q v? öz yerl?rind? d? qoyduq.

DalDahi ??xsiyy?t?rimizin büstl?ri bizim Q?l?b?mizin r?mzidir. Onlar?n ruhu ?add?r. Onlar do?ma?v?t?n? q?qayd?blar. Biz qaytarm???q onlar?, dü?m?ni qova-qova, dü?m?ni m?hv?ed?r?k torpaqlar?m?zdan r?dd ed?r?k, ?u?an? geri alaraq, azad ed?r?k qaytarm???q. Burada duracaq, ?u?aya g?l?n h?r bir insan yax?ndan gör?c?k erm?ni v?h?iliyini.

Tarixi ?dal?t b?rpa olunur. Biz tarixi ?dal?ti b?rpa edirik. Güc hesab?na, z?m?irad? hesab?na, c?sar?t, im?tan?t hesab?na, milli ruh hesab?na! Nat?van, Üzeyir b?y, Bülbül milli ruhumuzun t?c?ssümüdür. Onlar?n ?ziz xatir?si bizim q?lbimizd? ?b?di ya?ay?b v? ?b?di ya?ayacaqd?r. Qaraba? Az?rbaycand?r!

Prezident: ?lham, ?liyev, birinci xan?m! Mehriban, ?liyeva v?d? q?zlar? Leyla, ?liyeva ?u?a Rayon ?cra Hakimiyy?tinin binas?, Nat?van bula??, B?lb?l?n ev-muzeyi il? d? tan?? oldular.

?u?a??h?rind? erm?ni vandalizmin? m?ruz qalan abid?l?rd?n biri d? XVIII ?srd? ya?am?? Az?rbaycan ?airi v?
ictimai-siyasi xadim, Qaraba? xan?n?n v?ziri olmu? Molla P?nah Vaqifin muzey-m?qb?r? kompleksidir. Ümummillî lider
Heyd?r ?liyevin i?tirak? il? 1982-ci ild? Molla P?nah Vaqifin muzey-m?qb?r? kompleksinin aç?l??? olub.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva və xanım Molla Pənah Vəqifin bəstəsinin və mahnısının olduğu yerə gəlirlər.

- Ulu öndər Heydər Əliyevin tətəbbüsü ilə inə edilmə? Molla Pənah Vəqifin məqəbəsinin düz 39 il bundan əvvəl -1982-ci il yanvarın 14-də açılışı olmuşdur. Bu tarixi gün mənim yadındadır. Çünki o vaxt atamla bərabər, bax, bu yerdə məndə durmuşdum. Bu, tarixi videokadrlar da var. Çox əxtal, qarlı bir hava idi. Möhkəm qar yağırdı. Amma buna baxmayaraq, bu tədbir, yəni insanlar Azərbaycan ziyarətləri heç o soyuq hiss etmədilər. Çünki Qarabağ xanının vəzirliyi olan Molla Pənah Vəqifin möhtəmələmə məqəbəsi açılırdı. Bu tətəbbüsü ulu öndər Heydər Əliyev irəli sürmüşdü, onun rəhbərliyi ilə inəat işləri aparılmışdı və gözəl, zəhmətli məqəbə ucaldılmışdı.

Da?l?q Qaraba? Muxtar Vilay?ti yarad?landa ?u?an? bu vilay?tin t?rkibin? salmaqla g?d?l?n m?qs?d d? ayd?n idi ki idj?k? yava?-yava?, t?dric?n burada Az?rbaycan? izi silinsin? bu ?razi? erm?nil??dirilsin v? az?rbaycanl?lar ?z respublikas?n?n bu ?razisind? azl?q t??kil etsinl?r. M?qs?d bu idi. Ulu ?nd?r Heyd?r ?liyevin d?vr?nd? - 1969-1982-ci ill?rd? onun s?yl?ri n?tic?sind?, siyas?ti n?tic?sind?, o c?ml?d?n Yevlaxdan A?damdan Xank?ndiy? d?mir yolunun ?k?k?kili?i. Da?l?q Qaraba?da m?ssisil?rin yarad?lmas? v? bu m?ssisil?r? Az?rbaycan?n m?xt?lif yerl?rind?n m?t?m?t?x?ssisl?rin g?lm?s? burada milli t?rkibin Az?rbaycan xalq?n?n xeyrin? xeyli d?yi?mi?di v? 1982-ci ild? az? az?rbaycanl?lar Da?l?q Qaraba? Muxtar Vilay?tind? ?halinin 25 faizini t??kil edirdi? ?g?r o vaxt Heyd?r ?liyev A?z?rbaycanda qalsayd? n?vb?ti 10 il ?rzind? Da?l?q Qaraba? Muxtar Vilay?tind? az?rbaycanl?lar ?ks?riyy?t t??kil

ed?c?kdil?r v? bel?likl?, heç vaxt burada h?n hans? bir m?naqi??, yaxud da ki, separatizm meydana ç?xa bilm?zdi, separatizm ba? qald?ra bilm?zdi.

Ulu Önd?rin uzaqqör?nliyi, do?ma xalq?na ba?l?l??? , do?ma ?d?biyyat?na, m?d?niyy?tin? olan sevgisi, bax, bu m?qb?r?nin tikintisind? özünü göst?rib. Bir daha dem?k ist?yir?m ki, sovet r?smi ideologiyas?nda xanl?qlar antimillil? qurum kimi q?l?m? verildi, xanlar ictimaiyy?t? dü?m?n kimi t?qdim edildi. Sovet dövl?tinin r?smi ideologiyas? el? idi ki, ki, sanki Az?rbaycana?razisind? mövcud olan xanl?qlar insanlari yaln?z istismar edirdi. Az?rbaycan xalq? sanki gözl?yirdi ki, bu xanl?qlar l?v? edilsin v? sovet hakimiyy?ti yarad?ls?n. T?bii ki, bu, c?f?ngiyatd?r, Az?rbaycan xalq? ??srl?rboyu azadl?q, müst?qillik e?qi il? ya?am??d?r? ?fsuslar olsun ki, tariximizin böyük ?ks?riyy?ti müst?ml?k?çilik format?nda keçib. Biz ba?qa dövl?tl?rin t?rkibind? ya?am???q. Bizi buna m?cbur edibl?r, zorla, öz xo?umuzla yox.

Ulu Ulu Önd?r sovet dövründ? d? milli ruhun yüks?k s?viyy?d? olmas? üçün çox böyük i?l?r görürdü. Bu m?qb?r?nin aç?l??? tarixi hadis? idi. M?n o günü çox yax?? xat?rlay?ram. M?n t?xmin?n orada, k?narda durmu?dum, burada atam v? görk?mli m?d?niyy?t xadiml?ri. Yad?mdad?r, Az?rbaycan v? erm?ni ?airl?ri ?eyirdil?r. H?tta erm?ni ?airl?ri Az?rbaycan dilind? ?eyirdil?r. Bu, bir dostluq bayram?, dostluq t?dbiri idi v? heç kimin a?l?na g?l? bilm?zdi ki, bir neç? ild?n sonra burada separatizm ba? qald?racaq, Erm?nistanda Az?rbaycana qar?? t?cavüz ed?c?k, biz bizim tarixi ??h?rimizi ?limizd?n alacaqlar, tarixi abidl?rimizi, m?scidl?rimizi, bu m?qb?r?ni bu gün? salacaqlar, Az?rbaycan xalq?n?n çox?srlik irsini Qaraba? diyar?ndan silm?y? çal??acaqlar. Heç kimin a?l?na g?l? bilm?zdi. M?n d?d?l?l?r? demis?m v? bir daha deyir?m, ?g?r Heyd?r ?liyev 1982-ci ild? Bak?dan Moskvaya getm?s?ydi, ?g?r onu Moskvaya t?yin etm?s?ydi, heç vaxt imkan verm?zdi ki, burada separatizm ba? qald?rs?n, heç vaxt. Ancaq Heyd?r ?liyev hakimiyy?t? g?l?nd? art?q ?u?a i??al alt?nda idi, K?lb?c?r i??al alt?nda idi, Laç?n i??al alt?nda idi, Da?alt? i??al alt?nda idi, bütün ?traf bölg?l?ri i??al alt?nda idi v? Da?l?q Qaraba?la Erm?nistanda co?rafi b?plant? yarad?lm??d?.

Xalq Xalq C?bh?si-Müsavət hakimiyy?ti bunun günahkar?d?r. Onlar bu x?yan?t? tör?tdil?r? ondan sonra da qorxaqcas?na qaç?b gizl?ndil?r, f?rarilik etdil?r, ?u?an? satd?lar. ?u?a kimi al?nmaz qalan? dü?m?n? t?slim etdil?r ki, Az?rbaycandak? o vaxtk? hakimiyy?ti y?xs?nlar v? hakimiyy?t? g?lsinl?r. Bel? d? oldu ?u?an?n ?ld?n getm?s? o vaxtk? hal hakimiyy?tin ?üqutuna g?tirib ç?xard?a Xalq C?bh?si bundan istifad? edib ?u?a ?ld?n ged?nd?n sonra v? Laç?n dü?m?n? t?hvil verild?n sonra hakimiyy?t? g?ldi. H?rk?s bu tarixi gör? bil?n, bu yax?n tarixdir. Xalq C?bh?si-Müsavət ancaq hakimiyy?t? g?lm?k üçün x?yan?t, satq?nl?q, cinay?t tör?dib. Sonra n? edib? Sonra da Az?rbaycanda talanç?l??? dövl?t siyas?tin? ç?evirib, rü?v?txorlu?u öz ideoloji prinsipi elan edib, satq?nl???, f?rariliyi. Az?rbaycan xalq?n?n tarixin? bir l?k? kimi yap??d?r?b. Xalq C?bh?si-Müsavət satq?nlar? xalq?m?z? dünyan?n göz? qar??s?nda r?zil etmi?l?r, biab?r etmi?l?r. Erm?nistanda kim idi ki, biz onlara m??lub olaq? Kim idi? Xalq C?bh?si-Müsavət, antimillil? ünsürl?r ?u?an? dü?m?n? verdil?r, özl?ri d? qaç?b gizl?ndil?r.

Ondan sonra erm?ni vandallar? bizim bütün ??h?rl?rimizi yerl?-yeksan etdil?r. ?ndi azad edilm? torpaqlarda olark?n bunu öz gözümü? görür?m v? bütün dünya görm?lidir. M?scidl?rimizi, q?birl?rimizi, tarixi abidl?rimizi, bütün binalar?m?z? yerl? bir edibl?r. Bu m?qb?r?ni d? yadell? dü?m?nl?r da??d?blar. M?qb?r?nin bu hiss?sind? nax??lar var idi, indi tarixi ?kill?r var, ham?s? sökölüb talan edilib, m?qb?r? da??d?l?b.

Onlar?n ür?yind?n? q?d?r dü?m?nçilik hissi olmal? idi ki, bax, bu v?h?iliyi tör?tsinl?r. Bunu tör?d?n Sarkisyan-Koça Koçaryan ç?tlüyüdü. Bizim ??h?rl?rimizi, bu gün? salan Sarkisyan-Koçaryan ç?tlüyüdü. Quldurlar?, Xocal? c?lladlar?n?, özünd?n yalanç? q?hr?man dü?ld?nl?ri biz m?hv etmi?ik. Onlar?n ordusunu biz m?hv etmi?ik. ?u?an? onlar?n ordusunun ?lind?n biz geri alm???q, q?hr?manl?q göst?r?rk?, s?ld?r?m qayalardan qalxaraq, Yüngül silahlarla, lb?çaqlarla toplara, tanklara qar?? vuru?araq m?hv etdik onlar?n ordusunu. Harada idil?r onlar? Qaç?b gizl?nmil?dil?r ?r?vanda. Biri burnunu soxmu?du buraya. Amma be? günd?n sonra döv?an kimi buradan qaçd?. O birisi, ümumiyy?tl?, heç sheç? s?sini ç?xarm?rd? Üçüncüsüd? var, müharib? cinay?tkar?an Ohanyan, özü d? burada do?ulub, bizim torpa??m?zda. Müharib? dövründ? guya ?u?an? müdafi? etm?y? g?lmi?di. ?ti qovan kimi qovduq onu. ?ndi yen? s?sul?ni Erm?nistanda AA?z?n? aç?b çirkin sözl?r deyir. Biz? sata?an?n aqib?ti n? oldu, onu h?rk?s gördü. Heç kim unu unutmas?n. Bu d?mir yumru?u. Dü?m?nin belini q?rd?q. Laz?m olarsa, bir daha q?rar?q Koçaryan-Sarkisyan, Az?Az?rbaycan xalq?n?n dü?m?nl?ri, siz buran? bu gün? sald?n?z. M?n müz?ff?r Ordunun Ba? Komandan? kimi g?lmi??m v? burada durmu?am, öz torpa??mda durmu?am. Sizin iziniz d?, tozunuz da r?dd olub buradan v? bir daha olmayacaq, heç vaxt olmayacaq.

Bu gün Da?l?q Qaraba?da özünü siyas?tçi adland?ran b?zi ünsürl?r yen? d?ba? qald?rma? çal??rlar. Unutmas?nlar, bizim s?brimizl? oynamas?nlar, 44 günlük müharib? onlar?n yad?ndan ç?xmas?n. Yoxsa ordu qurub torpaqlar? geri alacaq? G?lin, al?n. G?lin bura, siz buradas?n?z, yax?ndas?n?z. G?lin al?n, görüm nec? al?rs?n?z? ?ti qovan kimi qovmu?uq sizi, r?dd etmi?ik, c?h?nn?m? gönd?rmi?ik.

Vaqif Poeziya Günü?ri b?rpa edil?c?k. M?n art?q göst?ri? vermi??m, bu il keçiril?c?k. "Xar? bülbül" festival? bu il keçiril?c?k. Biz art?q ?u?an?n b?rpa?n? ba?lay?r?q. ?ndi ba? plan haz?rlan?r. Bütün binalar?n t?fti?i apar?l?bd?r. ??u?a. Az?rbaycanı dövl?tinin m?d?niyy?t paytaxt? kimi dünyan?n ?n göz?l ??h?rl?rinin birin? çevril?c?kdir. ?slind?, h?h?mi?? bel? olub. Sad?c? olaraq m?nfur dü?m?n bütün tarixi abid?l?rimizi da??d?b. Amma biz b?rpa ed?c?yik. On?Onlar?n ?sl simas?n? qaytaraca??q. Az?rbaycanı xalq? ?u?ada bundan sonra ??b?di?ya?ayacaq. ?u?a bizimdir! Qaraba? Az?rbaycand?r!

XXX

??u?aya s?f?r ç?rçiv?sind? Prezident ?lham ?liyev, birinci xan?m Mehriban ?liyeva v? q?zlar? Leyla ?liyeva C?d?r düzünd? d? olublar.

C?C?d?r düzü tarix?n c?d?r yar??lar?n?n keçirildiyi v? Qaraba? xanl??? dövründ?n yerli a?halinin Novruz bayram?n? keçirdiyi ?razidir. Bu ?razid? bir çox milli xalq oyunları keçirilirdi. Bu oyunlar?n qalibin? b?z?n q?z?l pullar, bb?z?nsis? tax?l, bu?da m?i??t ??yalar? verilirdi. Bu düzd? gül?? qaç?? oxatma v? sair oyunlar keçirilirdi. Sonralar h?min ?razid? at yar??lar?, çövk?n oyunlar? keçirildiyin? gör? bu ?razini C?d?r düzü adland?r?blar.

Prezident ?lham ?liyev:

-B?Bura C?d?r düzüdür. H?r birimiz üçün ?ziz, do?ma C?d?r düzü. ?u?an? C?d?r düzüsüz t?s?vvür etm?k mümkün deyil, Az?rbaycan? is? ?u?as?z t?s?vvür etm?k mümkün deyil. Biz ?u?aya qay?tm??q, C?d?r düzü? qay?tm??q v? tarixi yerd? bundan sonra mu?am s?si e?idil?c?k, Az?rbaycan mahn?lar? ifa olunacaq, böyük t?dbirl?r keçiril?c?k, toy-bayram olacaq.

B?Bir müdd?t bundan vvv?i??alç? qüvv?l?r bizim üçün müq?dd?s olan bu yerd? heysiyy?timiz? toxunmaq, Az?rbaycan xalq?n? t?hqir etm?k üçün eyb?c?r h?r?k?t?r etmi?l?r, - bütün dünya art?q bundan x?b?rdard?, - "Yall?" getmi?l?r. ?zi-tozu da qalmay?b burada, r?dd etmi?ik. ?ndi C?d?r düzü d?, ?u?a da, Qaraba? da azadd?r. Bu torpa??n ssahib?ri qay?d?blar. ?ll?rind? silah, ?ll?rind? bayraq, ür?kl?rind? V?t?n sevgisi. V?t?n sevgisi bizi Q?l?b?y? g?tirdi. V?t?n sevgisi, v?t?np?rv?rlilik Q?l?b?mizin ?sas amilin? çevrildi.

M?n çox ?adam ki, son ill?r ?rzind? Az?rbaycanda v?t?np?rv?r, güclü, milli ruhda t?rbiy? alm?? g?nc n?sil yeti?ib. On yeddi ildir ki, m?n Az?rbaycan?n r?hb?riy?m. Bu ill?r ?rzind? yeti??n insanlar bu torpaqlar? azad etdil?r. Bütün n?sill?rd?n olan v?t?nda?lar?m?z?n bu Q?l?b?d? böyük z?hm?ti var, pay? var. Ancaq onu da bildirm?liy?m ki, ?sas yükü, ?sas v?zif?ni g?nc n?sil yerin? yetirdi. 2003-cü ild? 10-ya??, 15-ya?? olanlar?n bu gün 27-32-ya?? var. Onlar?n m?hz v?t?np?rv?rlilik ruhunda t?rbiy? almas?, dü?m?n? nifr?t hissi bizi Q?l?b?y? apard? v? Az?rbaycan tarixi ?dal?ti b?rpa etdi. G?nc n?sil, ya?l?n?sil, t?crüb?li insanlar, bütün xalq?m?z b?bütün etnik qruplar?n nümay?nd?l?ri, bütün dinl?rin nümay?nd?l?ri bir yumruqt?k birl??ib. Q?l?b?mizin r?mzi t?sadüf?n yumruq seçilm?yib. M?n demi??m, bu burada C?d?r düzünd? bir daha dem?k ist?yir?m ki, bu yumruq, h?m gücdür, h?m birlikdir. Onsuz da bizd? birlik kifay?t q?d?r yüks?k s?viyy?d? idi, bundan sonra daha da güclü olacaq. Birliyi olan ölk?l?r q?l?b? qazan?rlar. ?rad?li olan liderl?r q?l?b? qazan?rlar. Heç n?y? baxmayan, heç kimd?n ç?kinm?y?n, milli maraqlar? müdafi? ed?n liderl?r q?l?b? qazan?rlar. Az?rbaycan?n timsal?nda bunu h?r k?s gördü.

Biz Bizi Q?l?b? qazanm??q, Erm?nistan?m??lub olub. Biz, eyni zamanda, haql?y?q. Bizim davam?z haqq d?davas?d?r. Erm?nistan?n davas? i??alç?l?q davas?d?r. Haqq-?dal?t z?f?rçald?, güc hesab?na, irad? hesab?na, siyas?t hesab?na, birlik hesab?na! E?q olsun Az?rbaycan xalq?na! Ya?as?n Az?rbaycan!

XXX

Sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva ilə adak Qazaq kilsəsinə baxdılar.

XXX

2020-ci il dövründə erməni qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlamentini" uşaqların köçürmə üçün burada bina tikməyə başladılar. Ancaq anı Azərbaycan Ordusu dönmənin bu niyyətini puç etdi. 2020-ci il noyabrın 8-də isə əldən azad olundu. Qondarma rejimin "parlamentini" binasını isə asayəmə qaldı.

Prezident İlham Əliyev dedi:

- Onlar qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlamentini" uşaqların köçürməkdədir. Beləliklə, uşaqların erməni dirmə üçün növbəti dəfə cəhd edilməli idi. Artıq inşaatda başlamadılar. Bax, bu binanı onlar qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlament" binası kimi inşa etməyə başladılar. Ancaq çatdıra bilmədilər. Biz gördük, bu torpaqın sahibiəri gəldi, onlar buradan qovdu və beləliklə, onları bu çirkin məhləyə yata keçmədi. "Parlament" də gorbagor oldu, status da gorbagor oldu, cəhənnəm getdi. Qarabağ Azərbaycandır!

XXX

Daha sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva ilə erməni vandalizminin qurbanı olmuşa Realn Məktəbinin dağıdılmış binasına təfəkkür etdilər.

Uşaqların Realn Məktəbi dövrünün nümunəvi maarif ocağı sayıldığı Məhərriz Azərbaycan yazıçıları bədii tərkibi bəy Haqverdiyev və Yusif Vəzir Çəməninin bu məktəbin məzunu olmaları.

1992-ci ilin may ayında uşaqların ələ alındıqdan sonra erməni vandallar Realn Məktəbini yandıraraq xarabazara çeviriblər.

www.president.az